voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 11 juni 2026

Onderwerp Aanpak bijplaatsingen 2026-2027
Versienummer 1.0

Portefeuillehouder Paul Guldemond

Samenvatting
Zwolle heeft, net als veel andere grotere gemeenten, te maken met hardnekkige bijplaatsingen bij verzamelcontainers. Dit leidt tot verrommeling van de openbare ruimte, overlast voor inwoners en extra kosten. Tegelijkertijd zien we dat verschillende vormen van inzet in de afgelopen jaren op meerdere locaties hebben geleid tot een verbeterde situatie en waardevolle inzichten in wat werkt en wat niet. Deze inzichten vormen de basis voor de aanpak bijplaatsingen 2026–2027. In deze aanpak werken we aan het beheersbaar houden van bijplaatsingen en het verder verbeteren van de situatie in de stad. Daarbij zetten we in op een samenhangende, wijkgerichte en datagestuurde werkwijze, waarin we beter gebruik maken van beschikbare informatie, onze inzet gerichter organiseren en maatregelen beter op elkaar afstemmen.

De ervaringen laten zien dat een combinatie van verschillende typen inzet nodig is, zoals het verbeteren van voorzieningen, gerichte communicatie, samenwerking met partners en toezicht. Tegelijkertijd blijkt dat een gerichte aanpak op specifieke locaties vaak effectiever is dan brede inzet op veel plekken tegelijkertijd.

Daarom kiezen we voor een aanpak waarin we meer focus aanbrengen, met extra aandacht voor wijken waar de problematiek het grootst is, zoals Holtenbroek en Diezerpoort. Door gerichter te sturen op basis van wat werkt, streven we naar een blijvende verbetering van de leefbaarheid in de stad. Eind 2027 volgt een integrale evaluatie van de aanpak, als basis voor besluitvorming over het vervolg vanaf 2028.

Bijlagen
Bijlage 1 – Plan van aanpak bijplaatsingen 2026-2027

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
1. Bijgevoegde aanpak bijplaatsingen 2026-2027

Datum 11 juni 2026

Inleiding

Zwolle heeft, net als veel andere grotere gemeenten, te maken met hardnekkige bijplaatsingen van afval bij verzamelcontainers. Dit afval bestaat voor circa 55% uit grofvuil en voor 45% uit overige stromen. Bijplaatsingen leiden tot verrommeling van de openbare ruimte, overlast voor inwoners en extra kosten voor het verwijderen van afval.

Door de groei van de stad, de stijgende afvalproductie, het toenemende aantal en de diversiteit van huishoudens wordt deze opgave complexer. Daarbij spelen zowel praktische als gedragsmatige factoren een rol. Dit maakt dat een structurele en samenhangende aanpak noodzakelijk blijft.

Met de aanpak bijplaatsingen 2026–2027 wordt ingezet op het verder verbeteren van werkprocessen en samenwerking, het versterken van monitoring en het vergroten van inzicht in inwonersmeldingen. De inzet is daarbij wijkgericht, met extra aandacht voor wijken waar de problematiek het grootst is, zoals Holtenbroek en Diezerpoort.

Kader

Schoon Zwolle: Beheerplan Reiniging 2025-2028
Afvalstoffenverordening gemeente Zwolle 2022

Kernboodschap

Met een samenhangende, wijkgerichte en datagestuurde aanpak houden we de hoeveelheid bijplaatsingen beheersbaar en verminderen we de overlast voor inwoners. Door te investeren in betere samenwerking, versterkte monitoring en gerichte inzet per wijk kunnen we effectiever sturen op wat werkt en zo de leefbaarheid in de stad versterken.

Toelichting

Wat hebben we al gedaan en wat hebben we daarvan geleerd

In de afgelopen jaren is op verschillende plekken in de stad al intensief ingezet op het terugdringen van bijplaatsingen. Deze inzet heeft niet alleen lokaal resultaat opgeleverd, maar ook waardevolle inzichten in wat werkt en wat niet. Deze inzichten vormen de basis voor de aanpak bijplaatsingen 2026-2027 en de keuzes die daarin zijn gemaakt.

In de binnenstad is bijvoorbeeld een gerichte aanpak toegepast die past bij de kenmerken van deze wijk. Hier zorgden losse PMD-zakken en commerciële afvalstromen voor een rommelig straatbeeld en structurele bijplaatsingen. Door te kijken naar het geheel van afvalstromen is de situatie verbeterd. Voor huishoudens zijn verzamelcontainers voor PMD geplaatst en voor bedrijven zijn afspraken gemaakt over het aanbieden van papier en karton, waarop ook is gehandhaafd. Daarnaast is intensief gecontroleerd op de herkomst van bijplaatsingen, zodat onderscheid kon worden gemaakt tussen particuliere en zakelijke aanbieders. Deze inzet is in de binnenstad gecombineerd met aanvullende maatregelen, zoals de wekelijkse vrijdagmiddagcontrole op alle verzamelcontainerlocaties, waarbij storingen direct worden verholpen, bijplaatsingen meteen worden opgeruimd en zo mogelijk de overtreder de rekening hiervoor krijgt. Deze combinatie van maatregelen heeft geleid tot een duidelijke verbetering op meerdere locaties, waaronder de Kerkstraat en het Gasthuisplein.

Ook op andere plekken in de stad zijn concrete resultaten behaald. Zo ervaren bewoners in de Moerbeistraat in Diezerpoort een verbeterde situatie sinds het plaatsen van voorzieningen voor pmd. In

Stadshagen heeft een gerichte actie, waarbij samen met wijkpartners bewoners aan de Spinnekop zijn benaderd, ertoe geleid dat de situatie op die locatie aantoonbaar is verbeterd.

In de wijken Holtenbroek en Diezerpoort is eveneens veel inzet gepleegd. Hierbij gaat het onder andere om meertalige communicatie, ontspuldagen, observaties door boa's op structurele hotspots, communicatie over het correct aanbieden van grofvuil, buurtgerichte acties gericht op losse PMD-zakken en de inzet van de schoonbrigade. Deze inzet heeft geleid tot beter inzicht in de oorzaken van bijplaatsingen en laat zien dat een combinatie van communicatie, faciliteren en handhaving nodig is en tot resultaat leidt.

Tegelijkertijd zien we dat een gerichte aanpak, zoals in Stadshagen, juist effectief kan zijn. Door signalen van inwoners en wijkwerkers te benutten, kunnen we onze inzet specifiek richten op locaties waar overlast wordt ervaren. Hierdoor worden beschikbare middelen doelgericht ingezet en kan de situatie vaak snel worden verbeterd.

In Holtenbroek en Diezerpoort is de opgave complexer. Het aantal aandachtlocaties ligt daar hoger, waardoor inzet zich soms verspreidt over veel plekken. Dit leidt tot veel losse acties met beperkt blijvend effect. Hieruit leren we dat gedragsverandering vraagt om langdurige en consistente inzet op specifieke locaties, in plaats van brede inzet op veel plekken tegelijkertijd.

De opgedane ervaringen laten zien dat een gerichte en samenhangende aanpak nodig is. Daarom kiezen we in het plan voor drie lijnen die elkaar versterken en die hieronder verder worden toegelicht.

Verbeteren van werkprocessen en samenwerking
De komende jaren verbeteren we de werkprocessen tussen afvalcoaches, boa's en ROVA. Zo zorgen we dat signaleren, registreren, opruimen en handhaven beter op elkaar aansluiten. Hiermee verkorten we doorlooptijden, verbeteren we de afhandeling van meldingen (met als streven binnen 48 uur) en beperken we de overlast voor inwoners.

Om de samenwerking te versterken organiseren we jaarlijks een gezamenlijke bijeenkomst met alle uitvoerende partijen. Dit bevordert onderlinge afstemming, inzicht in elkaars werk en een eenduidige uitvoering op straat.

In 2025 is een pilot uitgevoerd waarin afvalcoaches meldingen van bijplaatsingen overnamen van boa's. Deze pilot laat zien dat het afhandelen van meldingen beter aansluit bij de rol en expertise van afvalcoaches. Zij hebben door hun aanwezigheid in de wijk meer contact met inwoners en kunnen sneller inspelen op gedrag en praktische knelpunten. Tegelijkertijd ervaren boa's dat deze meldingen minder goed aansluiten bij hun kerntaak, die primair gericht is op toezicht en handhaving op structurele overtredingen.

Daarom werken we in 2026, in afstemming met de betrokken afdelingen en de directie, een aangepaste rol- en taakverdeling verder uit. Doel is om de beschikbare capaciteit efficiënter in te zetten en de verschillende rollen beter tot hun recht te laten komen. Hierdoor kunnen we efficiënter en gerichter werken in het aanpakken van bijplaatsingen. In 2026 treffen we daarbij ook de voorbereidingen voor een gefaseerde overgang van taken, zodat de nieuwe werkwijze in 2027 definitief kan worden ingevoerd. Besluitvorming over de voorgestelde werkwijze vindt plaats in 2026.

Datum 11 juni 2026

Versterken van monitoring en gerichte sturing

De komende jaren versterken we onze monitoring, zodat we gerichter kunnen sturen op het terugdringen van bijplaatsingen. Registraties alleen geven geen volledig beeld van de problematiek. Daarom breiden we onze monitoring uit met aanvullende, objectieve en belevingsgerichte bronnen.

We gaan de CROW-methodiek toepassen voor het periodiek schouwen van containerlocaties. Deze gestandaardiseerde werkwijze geeft een objectief en vergelijkbaar beeld van de beeldkwaliteit per wijk en vormt een basis voor het stellen van realistische en meetbare doelen. In 2026 werken we uit hoe en op welke schaal deze methode het best kan worden toegepast.

Daarnaast nemen we inwonersmeldingen structureel op in het monitoringssysteem. Hiermee krijgen we beter inzicht in waar inwoners overlast ervaren en welke locaties extra aandacht nodig hebben. Door deze informatie te combineren met registraties ontstaat een completer beeld van zowel de feitelijke situatie als de beleving in de wijk.

Tot slot toetsen we systematisch welke interventies daadwerkelijk bijdragen aan het verminderen van bijplaatsingen. Door effecten te meten, zowel via schouwresultaten als via inwonersbeleving, kunnen we bepalen welke maatregelen het meest effectief zijn en onze inzet per wijk gerichter en doelmatiger maken.

Wijkgerichte aanpak.

Uit de terugblik op 2025 blijkt dat de hoeveelheid bijplaatsingen sterk verschilt per wijk. In de afgelopen jaren is daarbij al op veel locaties ingezet met interventies, zoals extra controles, communicatie en gerichte acties op hotspotlocaties. Deze inzet heeft inzicht opgeleverd in de verschillende oorzaken van bijplaatsingen. Daarbij zien we dat deze oorzaken kunnen verschillen per wijk, buurt en zelfs per straat of inwoner. Dit vraagt om een aanpak waarbij we steeds goed kijken naar wat er lokaal speelt en onze inzet daarop afstemmen.

Daarom kiezen we in 2026 nadrukkelijk voor een wijkgerichte aanpak, waarbij we voortbouwen op de bestaande inzet en onze maatregelen gerichter inzetten op basis van de lokale situatie.

In Holtenbroek en Diezerpoort, wijken met structureel hogere aantallen bijplaatsingen, bouwen we voort op de inzet van de afgelopen jaren. Tegelijkertijd zien we dat de problematiek zich daar op meerdere locaties voordoet, waardoor de inzet versnipperd kan raken. Door vooraf gerichte keuzes te maken in waar en waarop we inzetten, brengen we meer focus en samenhang aan in de aanpak. We nemen daarbij een meer proactieve en sturende rol, intensiveren de samenwerking met partners en versterken de inzet van afvalcoaches.

In andere wijken blijven we werken volgens de reguliere aanpak en schalen we gericht op wanneer signalen of hotspots daartoe aanleiding geven.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

De aanpak is ontwikkeld met input van inwoners en wijkpartners. In Holtenbroek, Diezerpoort en de Kamperpoort zijn gesprekken gevoerd over ervaren overlast, taalbehoeften en gedrag. Deze inzichten helpen ons om beter aan te sluiten bij wat er lokaal speelt.

Ook de komende jaren blijven we inzetten op participatie als onderdeel van de wijkgerichte aanpak, zodat maatregelen aansluiten op de behoeften en situatie in de wijk.

Communicatie
Communicatie vindt plaats via bestaande kanalen, zoals wijkteams, sociale media en directe aanspreekmomenten in de wijk. Inwoners worden gericht geïnformeerd wanneer dit relevant is voor hun situatie, bijvoorbeeld bij aanpassingen rondom containerlocaties of maatregelen in hun straat. Waar nodig wordt informatie meertalig aangeboden.

Duurzaamheid
Het verminderen van bijplaatsingen draagt bij aan een schonere openbare ruimte, betere afvalscheiding en het behoud van grondstoffen. Schone containeromgevingen versterken daarmee de duurzaamheid en leefbaarheid van de stad.

Financiën
De uitvoering van de aanpak bijplaatsingen in 2026 en 2027 wordt gedekt binnen de bestaande afvalbudgetten.

Risico's
De effectiviteit van de aanpak blijft afhankelijk van het gedrag van inwoners. Ondanks monitoring, communicatie en handhaving kunnen piekdruk en fluctuaties in bijplaatsingen ontstaan. Door de inzet van buurtgesprekken, gerichte interventies en structurele monitoring houden we zicht op gedragsontwikkelingen en kunnen we waar nodig bijsturen.

Voor de doorontwikkeling van monitoring bestaat het risico dat de juiste schaal en frequentie van schouwen niet direct worden gevonden. Dit ondervangen we door in 2026 en 2027 verschillende varianten te testen en aan te sluiten bij bestaande schouwprocessen.

Tot slot is de uitvoering afhankelijk van voldoende capaciteit en samenwerking met partners zoals ROVA, woningcorporaties en wijkteams. Onderbezetting of verschuivende prioriteiten kunnen invloed hebben op het uitvoeren van interventies en het tijdig opruimen van bijplaatsingen. Dit risico wordt verminderd door duidelijke werkprocessen, structurele afstemming en het versterken van de samenwerking in de wijken.

Vervolg
De aanpak bijplaatsingen wordt in 2026 en 2027 uitgevoerd zoals beschreven. Het college en de raad worden periodiek geïnformeerd over de voortgang via de reguliere rapportages over Afval & Grondstoffen.

In 2026 werken we de aanpak verder uit, waaronder de rol- en taakverdeling tussen afvalcoaches en boa's. Daarnaast worden monitoring en interventies doorontwikkeld en beproefd, zodat gerichter kan worden gestuurd op effectieve maatregelen.

Eind 2027 volgt een integrale evaluatie van de aanpak. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor besluitvorming over het vervolg vanaf 2028.

Datum 11 juni 2026

Openbaarheid

Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer